

Republika e Kosovës
Republika Kosovo - Republic of Kosovo
Kuvendi - Skupština - Assembly

Zakon br. 05/L -019

O NARODNOM ADVOKATU

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

Usvaja:

ZAKON O NARODNOM ADVOKATU

POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE

Član 1.
Cilj

1.Ovaj Zakon ima za cilj stvaranje zakonskog mehanizma za zaštitu, nadgledanje i promovisanje prava i osnovnih sloboda fizičkih i pravnih lica od nezakonitih i nepravilnih radnji ili neradnji javnih autoriteta, institucija i lica ili drugih autoriteta koja vrše javna ovlašćenja u Republici Kosovo (u daljem tekstu: javni autoriteti), kao i stvaranje Nacionalnog Mehanizma za sprečavanje torture i tretmana drugih okrutnih kazni, nečovečno i ponižavajuće.

2.Nardoni Advokat je mehanizam za promociju jednakosti, praćenje i podršku jednakog tretmana bez diskriminacije prema osnovama zaštićenim Zakonom o ravnopravnosti polova i Zakonom o zaštiti protiv diskriminacije.

Član 2. Delokrug

Ovim zakonom se uređuje organizovanje i funkcionisanje Institucije Narodnog Advokata, utvrdivši postupke o imenovanju i razrešenju, nadležnosti i način rada Institucije Narodnog advokata kao i reguliše postupke za podnošenje žalbi i njihovo ispitivanje.

Član 3. Osnovna načela delatnosti Narodnog Advokata

1. Narodni Advokat je nezavisna institucija koja se rukovodi načelom nepristrasnosti, prednosti ljudskih prava, nezavisnosti, konfidencijalnosti i profesionalizma.

2. Odredbe ovog zakona se primenjuju u cilju zaštite prava, sloboda i interesa svih lica u Republici Kosovo i van nje, od nezakonitih radnji ili neradnji od strane javnih autoriteta.

3. Institucija Narodnog Advokata uživa organizacionu, administrativnu i finansijsku nezavisnost za ostvarenje zadataka utvrđene Ustavom Republike Kosova i zakonom.

Član 4. Jezik rada

Jezik rada Institucije Narodnog Advokata su službeni jezici predviđeni Ustavom i zakonom.

Član 5. Sastav Institucije Narodnog Advokata

1. Institucija Narodnog Advokata sastoji se od:

- 1.1. Narodnog Advokata;
- 1.2. Pet (5) zamenika Narodnog Advokata;
- 1.3. Osoblja Institucije Narodnog Advokata.

Član 6 Uslovi za izbor Narodnog Advokata i njegovih/njenih zamenika

1. Za Narodnog Advokata i njegove zamenike biraju se lica koja ispunjavaju sledeće uslove:

- 1.1. da je državljanin Republike Kosova;

- 1.2. da ima visoko univerzitetsko obrazovanje;
- 1.3. da ima karakter, čestitost i visoki moral,
- 1.4. da ima iskustvo i široka saznanja u oblasti ljudskih prava,
- 1.5. da ne obavlja funkciju u političku partiju, da ne bude poslanik legislature Skupštine Republike Kosovo koja ga bira ili član vladinog kabineta.

Član 7. Nekompatibilnost

1. Narodni Advokat i njegovi/njeni zamenici ne mogu da budu članovi neke političke partije a niti da vrše političku, državnu i privatno profesionalnu delatnost.
2. Narodni Advokat i njegovi zamenici ne učestvuju u upravnim organizmima civilnih, ekonomskih i trgovačkih organizacija.
3. Osim zabrana određenih u podstavu 1.5 člana 6 i stavu 1 i 2 ovog člana, Narodni Advokat i njegovi zamenici nemaju pravo da vrše neku drugu javnu ili profesionalnu dužnost, za koju primaju platu, osim predavača u institucijama visokog obrazovanja;
4. Narodni Advokat i njegovi/njeni zamenici mogu se baviti naučnom, kulturnom, akademskom i drugim delatnostima, koje nisu u suprotnosti sa njihovom funkcijom i sa zakonodavstvom na snazi.
5. Narodni Advokat može obavljati i druge funkcije na osnovu ovlašćenja Skupštine Republike Kosovo.

POGLAVLJE II PREDLOG, IZBOR I RAZREŠENJE NARODNOG ADVOKATA I NJEGOVIH/NJENIH ZAMENIKA

Član 8. Postupak predloga za izbor Narodnog Advokata

1. Postupak za izbor Narodnog Advokata počinje šest (6) meseci pre isteka njegovog mandata.
2. Izuzetno iz stava 1. ovog člana, kada se mandat završava pre vremena, u slučaju ostavke, razrešenja ili smrti Narodnog advokata, postupak za izbor Narodnog advokata počinje u toku trideset (30) dana od dana oslobađanja položaja.

3. Skupština Republike Kosova raspisuje konkurs za izbor Narodnog advokata u pisanim i elektronskim medijima.
4. U konkursu određuju se uslovi za izbor Narodnog Advokata, predviđeni Ustavom i ovim zakonom. Rok trajanja konkursa ne može biti kraći od petnaest (15) dana, niti duži od dvadeset (20) dana.
5. Nakon isteka roka predviđenog u stavu 4. ovog člana, izborni Panel (u daljem tekstu: Panel), imenovan od strane nadležne Komisije za ljudska prava Skupštine Kosova (u daljem tekstu: Komisija) u roku od petnaest (15) dana, ocenjuje da li kandidati ispunjavaju uslove da budu izabrani za Narodnog Advokata, propisano Ustavom i zakonom, i odbacuje kandidature koji ne ispunjavaju uslove utvrđene konkursom.
6. Tokom postupka izbora kandidata za Narodnog advokata, treba da se podstiče etničko i polno zastupanje.
7. Panel obavlja intervju sa svakim kandidatom koji ispunjava uslove da bude izabran za Narodnog Advokata, i na osnovu podnetih podataka i rezultata intervjuisanja, priprema užu listu kvalifikovanih kandidata za Narodnog Advokata.
8. Uža lista sadrži tri (3) kandidata, osim u slučaju kada unutar broja tri (3), ima više kandidata sa jednakim bodovima ocene. Panel za izbor kandidata dostavlja Komisiji.
9. Predlog za Narodnog Advokata obavlja Komisija.
10. Komisija, u prilog uže liste, dostavlja Skupštini Republike Kosovo i listu svih kandidata koji ispunjavaju uslove za izbor Narodnog advokata.
11. Predlog Komisije sadrži obrazloženje zašto Panel je dao prednost nekim kandidatima u odnosu na druge kandidate.
12. Postupak izbora i razrešenja Narodnog Advokata reguliše se posebnim Pravilnikom Skupštine Republike Kosovo.

Član 9. **Izbor Narodnog Advokata**

1. Narodnog advokata bira Skupština Republike Kosova, većinom glasova svih njenih poslanika, za peto (5) godišnji mandat, bez prava reizbora.
2. Narodni Advokat mora se izabrati u roku od trideset (30) dana od dana predlaganja kandidata.

3. U prvom krugu glasa se za predložena kandidata od strane odgovarajuće Komisije Skupštine. Ako u prvom krugu nijedan kandidat ne dobije većinu glasova svih narodnih poslanika, dva (2) kandidata koji dobiju najviše glasova idu na drugi krug glasanja. Ako ni u drugom krugu se ne izabere Narodni advokat, kandidat sa najvećim brojem glasova iz drugog kruga, kao jedini kandidat ide u trećem krugu glasanja.

4. Ako kandidati dobijaju isti broj glasova, glasanje se ponavlja sve dok jedan kandidat ne dobije najveći broj glasova.

5. Ukoliko se Narodni Advokat ne izabere na prvoj sednici, Skupština Republike Kosovo glasa za izbor Narodnog Advokata na plenarnoj sednici narednih trideset (30) dana.

6. Na narednoj sednici za izbor Narodnog Advokata, Skupština, na osnovu postupka u stavu 3 ovog člana, glasa za ostale kandidate koji su ispunili uslove konkursa, prema redosledu liste sačinjene nakon intervjuisanja Komisije za izbor od strane Skupštine Kosova, izuzimajući predložene kandidate od strane odgovarajuće komisije, o kojima je glasano na prvoj sednici.

7. Ako Narodni Advokat ne bude izabran ni u drugoj sednici u roku od šezdeset (60) dana, Skupština će ponovo objavljivati konkurs za Narodnog Advokata.

Član 10.

Postupak za izbor zamenika Narodnog Advokata

1. Zamenike Narodnog advokata bira Skupština Kosova sa većinom glasova prisutnih poslanika koji glasaju

2. Predlog za zamenike Narodnog advokata vrši se od strane Narodnog advokata na osnovu otvorene i transparentne konkurencije, prema objavljenom konkursu od strane Institucije Narodnog advokata.

3. Narodni advokat za izbor jednog (1) zamenika, predlaže Skupštini najmanje dva (2) kandidata.

4. Predlog Narodnog advokata sadrži obrazloženje o predloženim kandidatima.

5. Tokom postupka izbora kandidata za zamenike Narodnog Advokata, treba da se obezbedi etnička i polna zastupljenost. Najmanje jedan zamenik Narodnog Advokata mora biti član jedne od zajednica i suprotnog pola, koji se razlikuje od onog iz Narodnog Advokata.

6. Zamenici Narodnog Advokata biraju se od strane Skupštine, sa mandatom od tri (3) godine uz mogućnost ponovnog izbora.

7. Stav 1, 2 i 4 člana 8. ovog zakona, shodno se primenjuju i za zamenike Narodnog Advokata.

8. Narodni Advokat, internim pravilnikom utvrđuje način konkurisanja, procedure izbora i predlaganja liste sa imenima kandidata za zamenike Narodnog Advokata.

9. Narodni Advokat, jednog od izabranih zamenika određuje ga za njegovog glavnog zamenika, sa jednogodišnjim (1) mandatom.

Član 11. Primanje dužnosti i zakletva

1. Narodni Advokat preuzme dužnost nakon polaganja zakletve pred Skupštinom Republike Kosovo.

2. Tekst zakletve glasi kao u nastavku: *”Ja, zaklinjem se i svečano obećavam da ću na nezavisan i nepristrasan način verno obavljati dužnost i funkcije koje su mi poverene Ustavom i zakonom, da ću štiti i unaprediti ljudska prava i slobode u Republici Kosovo”*.

Član 12. Imunitet

1. Narodni Advokat, njegovi zamenici i osoblje Institucije Narodnog advokata uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja za izrečene ili pisane reči, za delatnost ili odluke koje su donete unutar oblasti odgovornosti Institucije Narodnog Advokata. Funkcionalni imunitet nastavlja se i nakon završetka zadatka.

2. Kancelarije Institucije Narodnog Advokata su nepovredljive. Arhiva, predmeti, komuniciranja, svojina, fondovi i imovina Institucije Narodnog Advokata, bilo gde da su, ili bilo od koga da se drže, su nepovredljive i uživaju imunitet od kontrole, konfiskacije, od njihovog službenog zahtevanja od eksproprijacije ili bilo kog drugog mešanja, bilo preko izvršne, upravne, sudske ili zakonodavne radnje.

Član 13. Razrešenje iz funkcije Narodnog Advokata i njegovih/njenih zamenika

1. Narodni Advokat i njegovi zamenici mogu se razrešiti iz sledećih razloga:

1.1. fizičke ili mentalne nesposobnosti koja onemogućuje obavljanje njegovih funkcija;

1.2. ako je počinio krivično delo koje je kažnjivo prema zakonodavstvu Republike Kosovo, sa šest (6) meseci ili više zatvora, na osnovu pravosnažne sudske odluke;

1.3. ako vrši radnje u suprotnosti sa podstavom 1.5. člana 6. i stava 2. člana 7. ovog zakona.

2. Postupak razrešenja Narodnog Advokata treba da bude otvorena i javna, gde se Narodnom Advokatu garantuje pravo da bude javno saslušan.
3. Zamenika Narodnog advokata razrešava Skupština, sa glasovima većine svih poslanika Skupštine.
4. Narodni Advokat može zatražiti da Skupština Republike Kosovo razreši sa dužnosti jednog ili više njegovih zamenika, iz jednog ili više razloga predviđenih u ovom zakonu.

Član 14. **Završetak funkcije Narodnog Advokata i njegovih/njenih zamenika**

1. Funkcija Narodnog Advokata i njegovih zamenika prestaje:
 - 1.1. njegovom smrću;
 - 1.2. kada da ostavku;
 - 1.3. završetkom mandata Narodnog Advokata i njegovih/njenih zamenika;
 - 1.4. kada se razreši.
2. U slučaju izostanka, smrti, trajne ili privremene nesposobnosti, ostavke ili razrešenja, Narodnog advokata zamenjuje njegov glavni zamenik ili drugi zamenici. U slučaju nedostatka zamenika, Narodnog Advokata zamenjuje najviši službenik Institucije Narodnog advokata.
3. U slučaju isteka mandata, Narodni Advokat ili njegov/njen zamenik obaviće njegovu funkciju do izbora novog Narodnog Advokata, odnosno novog zamenika.
4. Narodni Advokat za njegove/njene zamenike koji su završili prvi mandat ima pravo da predloži Skupštini produžetak mandata bez konkursnih procedura.

Član 15. **Obezbeđivanje posla nakon okončanja mandata**

1. Nakon okončanja mandata, Narodni Advokat može se vartiti na njegovu funkciju ili javnom radu, koju je vršio pre izbora za Narodnog Advokata. Kada to nije moguće, onda prethodni poslodavac treba da mu obezbedi jedan prikladan posao najmanje istog nivoa i koji bi primio platu ekvivalentnu onoj koju je imao pre izbora za Narodnog advokata.
2. Narodnom Advokatu kojem je okončan mandat, ili zbog opravdanih razoga ne može da obavlja prethodni posao ili ne može da nađe drugi adekvatan posao, a ne ispunjava opšte uslove za penzionisanje, uživa pravo na platu u istoj vrednosti sa poslednjom platom koju je primio, ali ne i duže od jedne (1) godine od okončanja mandata.

POGLAVLJE III NADLEŽNOST I ODGOVORNOSTI NARODNOG ADVOKATA

Član 16. Nadležnosti

1. Narodni Advokat ima nadležnost da istražuje primljene žalbe od svakog fizičkog i pravnog lica u vezi tvrdnji o kršenju ljudskih prava predviđenih Ustavom, zakonima i drugim aktima, kao i međunarodnim za ljudska prava, posebno Evropskom Konvencijom o ljudskim pravima, obuhvatajući radnje ili neradnje koje predstavljaju zloupotrebu autoriteta.
2. Nadležnosti narodnog Advokata prostiru se na celoj teritoriji Republike Kosovo.
3. U vršenju svojih funkcija, Narodni Advokat može da pruži dobre usluge svim stanovnicima Republike Kosovo kao i drugim licima koji se nalaze van teritorije Republike Kosova.
4. Narodni Advokat ima nadležnost da obavi istragu bilo da bi odgovorio na podnetu žalbu ili samoinicijativno (*ex officio*), ako iz nalaza, dokaza i podnetih činjenica u podnesku ili iz stečenih saznanja na drugi način, ima osnova da proizilazi da su od strane vlasti kršena ljudska prava i slobode, utvrđene Ustavom, zakonima i drugim aktima, kao i međunarodnim instrumentima o ljudskim pravima.
5. Ako Narodni Advokat tokom obavljanja istrage primeti da ima elementa krivičnog dela, informiše nadležni organ za početak istrage.
6. Ako Narodni Advokat pokrene postupak na sopstvenoj inicijativi ili neko drugo lice na ime oštećenog se obrati podneskom Narodnom advokatu za pokretanje postupka, potrebna je saglasnost lica kojem su kršena ljudska prava i slobode. Izuzetno, ako je oštećena osoba umrla ili nije u stanju da da saglasnost iz nekog drugog razloga, ova saglasnost treba da se traži od bliskih srodnika, a ako takvi srodnici ne postoje ili ne mogu se kontaktirati, saglasnost nije potrebna.
7. Kada Narodni Advokat pokrene postupak na sopstvenoj inicijativi u vezi kršenja prava i sloboda jednog većeg broja građana, dece ili lica sa izgubljenom poslovnom sposobnošću, nije potrebna saglasnost iz stava 6. ovog člana.
8. Narodni Advokat može dati opšte preporuke za funkcionisanje pravosudnog sistema. Narodni Advokat neće se umešati u slučajevima i drugim pravnim procedurama koja se odvijaju pred sudovima, osim slučaja kada postoji odugovlačenjem procedura.
9. Narodni Advokat može da se pojavi u svojstvu prijatelja suda (*amicus curiae*) u sudskim postupcima vezanim sa ljudskim pravima, pitanjima ravnopravnosti i zaštite od diskriminacije.
10. Narodni Advokat može da inicira pitanja u Ustavni Sud u skladu sa Ustavom i Zakonom o Ustavnom Sudu.

11. Narodni Advokat vrši svoje nadležnosti i preko posredovanja i pomirenja.
12. Pružene usluge od strane Institucije Narodnog advokata su bezplatne.
13. Narodni Advokat vrši i druge poslove utvrđenih Zakonom o zaštiti od diskriminacije, zakonom o ravnopravnosti polova i drugim važećim zakonima.
14. Prikuplja statističke podatke u vezi sa pitanjem diskriminacije i jednakosti, koje su predstavljene u Instituciju Narodnog Advokata, i objavljuje njih
15. Objavljuje izveštaje i daje preporuke o politikama i praksama za borbu protiv diskriminacije, i za promovisanje jednakosti.
16. Saraduje sa socijalnim partnerima i nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima ravnopravnosti i nediskriminacije, kao i sa međunarodnim telima, sličnim Narodnom Advokatu.

Član 17.

Nacionalni mehanizam za sprečavanje torture i protiv drugih okrutnih tretmana i kazna nečovečnog i ponižavajućeg postupanja

1. Narodni Advokat deluje kao nacionalni mehanizam za sprečavanje torture i drugih okrutnih, nečovečnih i ponižavajućih postupanja (u daljem tekstu MKS).
2. U okviru odgovornosti kao NPM, Narodni advokat je obavezan da:
 - 2.1. redovno i bez prethodne najave obilazi sva mesta gde borave lica lišena slobode, uključujući policijsko zadržavanje, pritvor, boravak u zdravstvenim institucijama, carinsko zadržavanje, zabranu emigracije i svako drugo mesto kada se sumnja da postoje kršenja ljudskih prava i sloboda;
 - 2.2. u okviru Institucije Narodnog Advokata da formira jedan poseban mehanizam koji će vršiti sve funkcije Nacionalnog preventivnog mehanizma. Osoblje ovog mehanizma osim pravnika treba da obuhvati stručnjake iz raznih oblasti, posebno lekare Psihologe i socijalne radnike sa iskustvom u ovoj oblasti.
3. Eksperti i specijalizovana lica angažovani od strane Narodnog Advokata za potrebe Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM), treba da imaju ista prava i obaveze kao ostalo osoblje Narodnog Advokata, uključujući pravo da posete mesta gde se drže lica lišena slobode, da fotografišu i urade radio i audio vizuelne zapise, uživaju pravo zaštite od spoljnog mešanja u njihov rad, kao i pravo da ne daju podatke, informacije ili objašnjenja o njihovim nalazima, tokom vršenja njihovog zadatka u ovoj oblasti.
4. Tokom obavljanja funkcije NPM, Narodni Advokat i njegovi predstavnici imaju pravo pristupa u informacije o zdravstvenom stanju lica lišenih slobode, uključujući i pristup u njihova lekarska dosijea, uz njihov pristanak, kao i u lične podatke ovih lica.

5.Narodni Advokat može davati preporuke o usklađenosti zakona i i drugih podzakonskih i administrativni akata, smernice i prakse primenjene na Kosovu, Ustavom Republike Kosovo i međunarodnim standardima u oblasti sprečavanja torture, kao i drugih oblika svirepog, nehumanog i ponižavajućeg tretmana i kažnjavanja.

6.Narodni Advokat treba da saraduje sa međunarodnim i domaćim mehanizmima u oblasti sprečavanja od torture, kao i drugih oblika svirepog, nehumanog i ponižavajućeg tretmana i kažnjavanja.

7.Narodni Advokat može davati sugestije i preporuke za lica i odgovarajuće institucije gde se drže lica lišena slobode, bez obzira na vrstu ili objekat i okolnosti njihovog držanja, za poboljšanje tretmana i njihovih uslova.

Član 18. Odgovornosti

1.Narodni Advokat ima sledeće odgovornosti:

1.1. da istraži navedena kršenja ljudskih prava i diskriminatorno delovanje i da se angažuje za njihovo rešavanje.

1.2. da skrene pažnju na slučajeve kada institucije krše ljudska prava i da podnese preporuke da se prekine sa takvim slučajevima, a kada je to neophodno da izrazi svoje mišljenje o stavovima i reagovanju odgovarajućih autoriteta u vezi takvih slučajeva;

1.3 da izradi i usvaja posebne procedure za prijem i tretiranje žalbi od dece, kao i stvaranje specijalizovane ekipe za prava deteta i stalnog programa tako da deca postanu svesni svojih prava i uloga institucije Narodnog Advokata, za njihovu zaštitu;

1.4. da obelodani ljudska prava i napore za borbu protiv svih oblika diskriminacije pomoću podizanja svesti, naročito preko informisanja i edukacije, a i preko medija;

1.5.da preporučuje Vladu, Skupštinu i druge nadležne institucije Republike Kosovo o pitanjima koje se odnose na unapređivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i nediskriminacije;

1.6. da objavi obaveštenja, mišljenja, preporuke, predloge i svoje izveštaje;

1.7.da preporučí donošenje novih zakona u Skupštini, izmene zakona koji su na snazi i donošenje ili izmene podzakonskih i upravnih akata od strane institucija Republike Kosovo;

1.8. da pripremi godišnje, periodične i druge izveštaje o stanju osnovnih ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i diskriminacije i da obavlja istraživanje o pitanjima osnovnih ljudskih prava i sloboda, ravnopravnosti i diskriminacije u Republici Kosovo;

1.9. da preporuči Skupštini usklađivanje zakonodavstva sa međunarodnim standardima o ljudskim pravima i slobodama kao i njihovu efektivnu primenu;

1.10. da sarađuje u skladu sa Ustavom i zakonodavstvom na snazi sa svim domaćim i međunarodnim autoritetima institucijama koji se bave zaštitom ljudskih prava i sloboda;

1.11. Narodni Advokat, zamenici i njegovo osoblje treba da čuvaju tajnu svih informacija i podataka koje prime, posvećujući posebnu pažnju bezbednosti žalilaca, oštećenih stranki i svedoka, u skladu sa Zakonom o zaštiti ličnih podataka;

1.12. obaveza čuvanja službene tajne važi i nakon okončanja mandata ili radnog odnosa.

2. Narodni Advokat može da pruži savete i da preporuke svakom fizičkom i pravnom licu u vezi usklađenosti zakona i drugih podzakonskih akata sa međunarodnom priznatim standardima o ljudskim pravima i slobodama.

3. Narodni Advokat može dati svoj savet i preporuke autoritetima Republike Kosovo o programima i njihovim politikama radi obezbeđivanja zaštite i unapređivanja ljudskih prava i sloboda u Republici Kosovo.

4. Narodni Advokat preduzima sve mere i potrebne radnje radi razmatranja podnetih žalbi prema stavu 1. člana 16. ovog Zakona, obuhvatajući i direktno intervenisanje kod nadležnih autoriteta od kojih će se zahtevati da odgovore u opravdanom vremenu određenom od Narodnog advokata. Ako traje teško oštećenje kao posledica podnete žalbe prema člana 16. stav 1. ovog Zakona, od nadležnih autoriteta zahteva se da brzo odgovore.

5. Ako tokom istrage, Narodni Advokat konstatuje da izvršenje neke upravne odluke može imati nepopravljive posledice za fizičko ili pravno lice, može dati svoju preporuku da nadležni autoritet obustavi izvršenje navedene odluke do okončanja istrage u vezi tog pitanja od strane Narodnog advokata.

6. Narodni Advokat ima pristup u dosijea i dokumenta svakog autoriteta Republike Kosovo, uključujući i lekarska dosijea za lica lišena slobode, u skladu sa zakonom i može iste da razmatra u vezi slučajeva koji su u razmatranju i prema ovom zakonu, može da zahteva od svakog autoriteta Republike Kosovo i njihovog osoblja da sarađuju sa Narodnim Advokatom, obezbeđivši relevantne informacije, obuhvatajući potpunu ili delimičnu kopiju dosijea i dokumenata prema zahtevu Narodnog advokata.

7. Zvaničnici institucije Narodnog Advokata, u svako vreme i bez najave, mogu ući i inspektirati svako mesto gde su lica lišena slobode kao i u drugim institucijama sa ograničenom slobodom kretanja i mogu prisusvovati na sastanke ili sednice saslušanja gde su obuhvaćena takva lica. Zvaničnici institucije Narodnog advokata mogu da obave i susrete sa takvim licima bez prisustva zvaničnika odgovarajuće institucije. Svaka vrsta korespondencije ovih lica sa Institucijom Narodnog Advokata se ne ometa ili kontroliše.

8. Narodni advokat i njegovi predstavnici, prema službenoj dužnosti mogu ulaziti u svim službenim prostorijama svih autoriteta.

POGLAVLJE IV POSTUPAK RAZMATRANJA ŽALBI

Član 19. Iniciranje postupka

Svako lice koje tvrdi da su prekršena prava i njegove slobode nekim zakonom, radnjom ili neradnjom, lošim administriranjem autoriteta, može zahtevati od Institucije Narodnog Advokata pokretanje postupka.

Član 20. Oblik podnošenja žalbe

1.Svaka žalba podneta Narodnom Advokatu treba da bude potpisana i da sadrži lične podatke podnosioca žalbe kao i da sadrži sve okolnosti, činjenice i dokaze na koje se zasniva ta žalba. Podnosilac žalbe mora se izjasniti dali su se pravna sredstva primenila ili ne, i ako jesu, koja su od tih pravnih sredstava primenjena.

2.Svaka žalba za početak procedure, po pravilu, podnosi se u pismenoj formi. Zahtev za početak procedure može se podneti na elektronski način i usmeno, u slučaju da ne postoji mogućnost da to bude pismeno.

Član 21. Postupak nakon prijema žalbe

1.Nakon prijema žalbe, Narodni advokat u roku od deset (10) radnih dana odlučuje o prihvatljivosti pitanja, kao u nastavku:

1.1. da razmotri slučaj u ubrzanom postupku ;

1.2. da pokrene potpunu istragu;

1.3. da odbaci žalbu zbog toga što:

1.3.1.nije u nadleženosti Narodnog advokata, po ovom zakonu;

1.3.2. žalba je neblagovremena;

1.3.3. žalba je anonimna i nedokumentovana;

1.3.4. žalba predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje žalbe,

1.3.5. žalilac nije uspeo da obezbedi zatražene informacije od Narodnog Advokata.

1.4. da odbije žalbu, kao neosnovanu.

1.5 da prekine istragu kada konstatuje da je slučaj rešen na neki drugi način u skladu sa zahtevom žalioaca.

2. U svim gorenavedenim slučajevima, Narodni Advokat obaveštava pismeno stranku u roku od trideset (30) dana, od dana prijema žalbe.

3. Odluka Narodnog Advokata, za odbacivanje ili odbijanje žalbe je pravnosnažna.

Član 22.

Slučajevi odbijanja razmatranja žalbe

1. Narodni Advokat odbija zahtev iz sledećih razloga:

1.1. kada iz podnetih podataka i drugih okolnosti slučaja proizilazi da ljudska prava i slobode nisu kršena ili nije počinjeno nikakvo loše administriranje;

1.2. kada je zahtev nepotpun i nekompletiran i posle zahteva od Narodnog advokata;

1.3. kada se postupak za jedan predmet vodi kod sudskih organa, osim u specifikovanim slučajevima u ovom Zakonu.

1.4. kada sva redovna i vanredna pravna sredstva nisu iscrpljena, osim ako on oceni da će biti nekorisno za podnosioca žalbe da započne ili nastavi postupak, ili ako oceni da su pojedinci pretrpeli veliku štetu ili mogu pretrpeti u međuvremenu veliku i nenadoknadivu štetu;

2. Narodni Advokat treba da da obrazloženje o razlozima odbijanja žalbe, osim u slučajevima kada stranka to izričito odbija.

Član 23.

Slučajevi zastarelosti i izuzeća

1. Narodni Advokat ne inicira postupak za istraživanje kršenja ljudskih prava ako je od dana kada je stranka primila pravosnažnu odluku ili je obaveštena u vezi iste pa do podnošenja žalbe instituciji Narodnog advokata proteklo više od tri (3) godine.

2. Izuzev iz stava 1 ovog člana, Narodni Advokat može inicirati postupak i nakon proteka roka od tri (3) godine, ukoliko oceni da je podnosilac žalbe bio sprečen, u slučaju da se kršenje nastavlja, ili ukoliko oceni da je slučaj od posebnog značaja.

Član 24. **Postupak nakon pokretanja istrage**

1. Kada Narodni Advokat odluči da započne istragu u skladu sa članom 19 ovog Zakona, svoju odluku će saopštiti podnosiocu žalbe. Takođe, Narodni advokat saopštiće ovu odluku i autoritetu protiv kojeg je podneta žalba, u jednom opravdanom roku po njegovoj proceni.. Narodni advokat može da zatraži dodatne informacije u vezi slučaja.

2. Narodni Advokat određuje rok u kojem organ treba da dostavi sve zatražene informacije u skladu sa stavom 1 ovog člana. Rok ne može da bude kraći od osam (8) dana, a niti duži od trideset (30) dana. Kada organ ne uspe da dostavi u predviđenom roku zatražene informacije od Narodnog advokata, on bez kašnjenja treba da podnese pismene razloge za kašnjenje u pružanju zatraženih informacija.

3. Ako Narodni Advokat oceni nedovoljne odgovore ili preduzete mere od strane organa, on/ona ima pravo da prosledi stvar kod višeg nadležnog organa, ili da podnese poseban izveštaj Skupštini, predlažući i konkretne mere radi ispravljanja povređenog prava.

4. Odbijanje ili pobačaj da se odgovori na zahteve Narodnog Advokata smatra se kao ometanje u rad Narodnog Advokata. To ne sprečava Narodnog advokata da donese njegove zaključke i preporuke.

5. Narodni Advokat u svojim izveštajima može izveštavati o predviđenim radnjama u stavu 4 ovog člana.

Član 25. **Obavaza saradivanja i posledice odbijanja**

1. Svi autoriteti imaju za obavezu da daju odgovor Narodnom Advokatu u sprovođenju istrage, kao i pruže adekvatnu pomoć prema njegovom zahtevu.

2. Odbijanje saradnje sa Narodnim Advokatom od strane civilnog službenika, funkcionera ili javnog autoriteta čini razlog da Narodni advokat zatraži od nadležnog organa pokretnje upravnog postupka obuhvatajući i preduzimanje disciplinskih mera do otpuštanja sa posla ili civilne službe.

3. U slučaju kada institucija odbije da saraduje ili interveniše u procesu istrage, Narodni advokat ima pravo zahtevati od nadležnog tužilaštva pokretanje zakonske procedure zbog sprečavanja obavljanja službene dužnosti.

Član 26.
Pozivanje svedoka i veštaka

Narodni Advokat može dostaviti poziv svakom svedoku ili veštaku radi intervjuisanja u vezi slučaja koji razmatra. Pozvano lice koje radi u javnim institucijama je dužno da se odazove na poziv.

Član 27.
Donošenje odluke

Nakon okončanja istrage, Narodni Advokat u skladu sa nadležnostima i njegovim odgovornostima donosi odluku u kojoj se iznose konstatacije i njegove preporuke. Njegova odluka se dostavlja podnosiocu žalbe i odgovornim javnim autoritetima.

Član 28.
Odgovor na zahtev Narodnog Advokata

Autoriteti, kojima je Narodni Advokat uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, uključujući i disciplinske mere, treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja.

Član 29.
Izveštaj Narodnog advokata

- 1.Narodni Advokat podnosi Skupštini Republike Kosovo godišnji izveštaj.
- 2.Narodni Advokat podnosi Skupštini Republike Kosovo Izveštaj o prethodnoj godini do 31 marta tekuće godine.
- 3.Skupština Kosova razmatra godišnji izveštaj Narodnog Advokata na plenarnoj sednici, tokom prolećne sesije.

Član 30.
Objavljivanje posebnih Izveštaja

- 1.Narodni Advokat može podnositi i posebne izveštaje za određene oblasti ljudskih prava, Skupštini Kosova.
- 2.Narodni Advoka može objaviti posebne izveštaje i preko medija.

POGLAVLJE V
KANCELARIJA, OBJEKAT, OSOBLJE I BUDŽET INSTITUCIJE
NARODNOG ADVOKATA

Član 31.

Sedište Institucije, nepovredljivost sedišta i kancelarija Narodnog advokata

1. Sedište institucije Narodnog Advokata je u Prištini.
2. Instituciji Narodnog Advokata Vlada obezbeđuje odgovarajuće objekte za rad u javnoj svojini i potrebnu opremu za rad, kako bi joj se omogućilo efikasno obavljanje njenih funkcija i odgovornosti.
3. Narodni Advokat po potrebi može da otvori i druge kancelarije unutar teritorije Republike Kosovo.
4. Regionalnim kancelarijama Narodnog Advokata obezbeđuju se odgovarajuće prostorije ili kancelarije za rad u javnim objektima, od strane opština.
5. U okviru institucije Narodnog Advokata funkcionisaće posebne jedinice za zaštitu posebnih kategorija ljudskih prava.

Član 32.

Osooblje

1. Nad drugim zaposlenima u Instituciju Narodni Advokat primenjuju se zakonske odredbe na snazi za civilne službenike.
2. Osooblje institucije Narodnog advokata bira se iz redova građana Republike Kosova na otvorenom i transparentnom procesu, bazirajući se na stručne kriterijume. Prema zaposlenima u INA, sprovode se odredbe Zakona o civilnoj službi, u toj meri da se ne zadire ustavna nezavisnost institucije.

Član 33.

Angažovanje stranih savetnika i stručnjaka

Narodni Advokat, prema potrebi može angažovati, vanjske savetnike i stručnjake, da služe za određeni period.

Član 34. Plate

Plate u Instituciji Narodnog Advokata regulišu se relevantnim zakonom o platama iz Budžeta Republike Kosova.

Član 35. Finasiranje

1. Institucija Narodnog Advokata se finansira iz Budžeta Republike Kosovo.

2. Nezavisno od odredbi drugih zakona, Institucija Narodnog Advokata priprema predlog svog godišnjeg budžeta i isti dostavlja na usvajanje Skupštini Republike Kosovo, koji ne može biti manji nego budžet usvojen za prethodnu godinu. Budžet se može skratiti samo uz saglasnost Narodnog Advokata.

3. U slučaju povećanja obaveza i odgovornosti Institucije Narodnog Advokata, ovim i drugim zakonima, to se prati i odgovarajućim dodatnim finansijskim i ljudskim izvorima.

4. Institucija Narodnog Advokata menadžira na nezavisan način svoj budžet i podleže unutrašnjem i spoljašnjem auditiranju, kao i auditiranju od Generalnog Revizora Republike Kosovo.

Član 36. Prihvatanje donacija

Institucija Narodnog Advokata može prihvatiti dodatne donacije od lokalnih i međunarodnih donatora, o čemu će se obavestiti Skupština Republike Kosovo koje ne utiču na finansijsku nezavisnost Institucije Narodnog advokata i nisu u suprotnosti sa zakonom i koja ne utiču na nezavisnost Institucije Narodnog advokata i na njena prava iz Budžeta Republike Kosovo.

Član 37. Pravilnici Institucije

1. Narodni Advokat donosi Pravilnik o radu, Pravilnik za unutrašnju organizaciju i sistematizaciju radnih mesta, postupke donošenja odluka i ostalih organizacionih pitanja, u skladu sa zakonom.

2. Uredbe izdate od Narodnog Advokata stupaju na snagu nakon objavljivanja u Službenom Listu Republike Kosovo.

POGLAVLJE VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38. Prelazne odredbe

1. Narodni Advokat je nadležan i za slučajeve koji se prijavljuju pre stupanja na snagu ovog zakona, kada iz činjenica proizilazi da se nastavlja sa kršenjem jednog ili više međunarodnih standarda o ljudskim pravima ili koji predstavljaju permanentnu zloupotrebu vlasti.
2. U roku od šest (6) meseci, nakon stupanja na snazi ovog zakona, Institucija Narodnog Advokata donosi pravilnike predviđene ovim zakonom.
3. U roku od godinu dana nakon stupanja na snazi ovog zakona, Institucija Narodnog Advokata počinje sa vršenjem nadležnosti i zakonskih obaveza, kao nacionalni mehanizam za sprečavanje torture i tretman drugih, nečovečnih i ponižavajućih okrutnih kazni.

Član 39. Odredbe stavljanja van snage

Stupanjem na snagu ovog zakona, stavlja se van snage Zakon br.03/L-195 o Narodnom Advokatu i sve druge odredbe koje su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 40. Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana od dana objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

**Zakon br. 05/L-019
28. maj 2015. god.**

Predsednik Skupštine Republike Kosova

Kadri Veseli